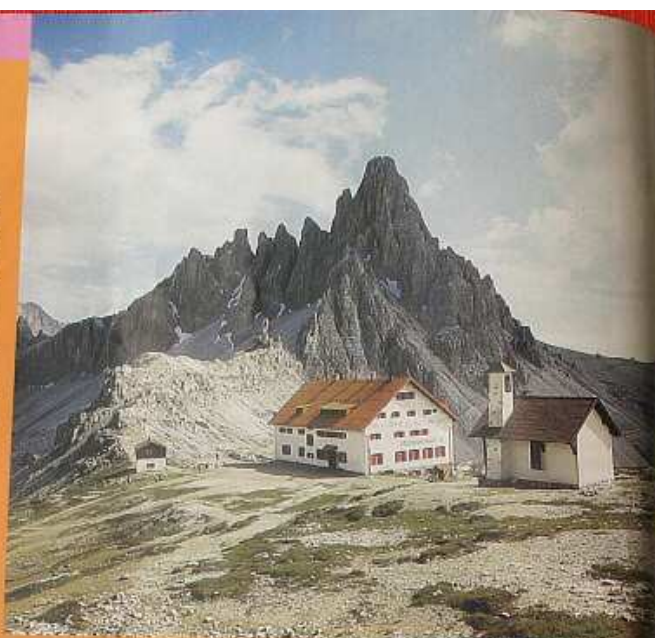

Paternkofel, italsky Monte Paterno, svou výškou nepřekračuje třítisícimetrovou hranici jako jiné, v její blízkosti stojící hory, přesto patří mezi nejznámější a nejnávštěvovanější vrcholy Sextenských Dolomit. Směle se tyčí nad náhorní ploštinou Zinnenplato a s přihlédnutím k krušným válečným událostem během 1. světové války je jednou z nejpopsanějších dolomitských hor. Strmý hrot stejně jako kvýchodu vyběhající zubaty a rozeklaný hřeben upoutávají na první pohled zdrcující krásou. K proslulosti štítu pomohly i kruté události první světové války, zvláště tragický údel horského vůdce Seppa Innerkoflera.

2744 m

PATERNKOFEL

Milan Čepelka, foto L. Jirásko

Paternkofel a Rif. A. Locatelli ze sedla Tabllinger Riedel

Od Tabllinger Riedel, širokého sedla, kde stojí chata Rifugio Antonio Locatelli, vyhlíží Paternkofel majestátně a vyzývavě – je příkrý, zdá se nepřístupný, uchvacuje. Avšak i v nepřehledném terénu se najdou cesty – a hned tři – po kterých se zdatní a hor znalí turisté dostanou poměrně bez problémů na vrchol. Cesty jsou pozůstatkem z dávných válečných let. Výstupy jsou z části zajištěné lany a používají chodníčky a tras v nepřístupných terénech, které vybudovali italsí alpinisté v době 1. světové války. To, co před přibližně 85 lety vojáci pracně a s námahou vystavěli (dokonce ve skále prorazili čtyřstametrový tunel) dnes po obnově a znovuzajištění výhodné a bezpečné používají turisté a horolezci. Podívejme se podrobně na události, které se v těchto místech odehrávaly v době války.

Před 1. světovou válkou probíhala přímo přes vrchol Paternkofelu státní hranice mezi Itálií a Rakousko-Uherskem. Už několik týdnů před vypuknutím války bylo zřejmé, že vzhledem k napjaté a vyostřené politické situaci mezi oběma zeměmi nelze vzplanutí války odvrátit.

Sepp Innerkofler, jenž dopodrobna znal domovské horské prostředí, poukazoval na skutečnost, že z vojenského hlediska je nutné obsadit a držet vrchol Paternkofelu, zvláště když doposud nebyl nepřítel zabrán.

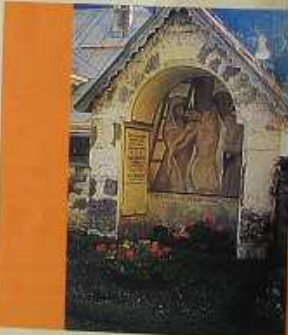
Nikdo z vyšších velitelů se neztotožnil se Seppovým názorem, o významu a důležitosti hory nebyli velitelé přesvědčeni.

Jakmile 23. 5. 1915 vypukla válka, dostal Sepp Innerkofler přece jen svolení k obsazení vrcholu Paternkofelu alespoň přes den. Na noc se hlídka vždy stáhla zpět. Trvalé obsazení nebylo možné z několika důvodů: výstupová cesta ze severu byla velice obtížná a jen pro zkušené horaly. Rakušané měli nedostatek obránců – horolezců, kteří jako jediní byli schopni zásobovat vrcholovou pozici. Po 27. 5. 1915 se zhoršilo počasí, citelně se ochladilo, déšť přestal ve sněžení, a výstup namáhavou zledovatělou severní stěnou nebylo možné z rakouských pozic uskutečnit. Toho ihned využili Italové a vrchol bez boje obsadili.

Výstupová cesta z jejich postavení byla oproti rakouské nesrovnatelně lehčí. Od 29. května 1915 drželi alpinisté vrchol Paternkofelu a vzhledem k vynikajícímu rozhledu spolehlivě kontrolovali bojový úsek kolem Zinnenplato. Rakušanům působili značné škody a nezanedbatelné ztráty na životech. Situace přiměla rakouské velení k úsudku, že jediným řešením, jak tento stav zvrátit, je získání Paternkofelu zpět. Po bleskurychlé přípravě, kterou prováděl kapitán Jaschke s několika uznávanými horskými vůdci, se rozjela neob-

vyklá vojenská akce a začal dopodrobna promyšlený odvážný útok.

Ten však měl nešťastný konec a jeho hlavní postavou byl Sepp Innerkofler. V literatuře je akce zachycena v mnoha podáních, která jsou často protichůdná. Podle jedné zahradniční verze je zkráceně zpracována v následujících řádcích.

Hrob Seppa Innerkoflera na hřbitově v Sextenu

Na přípravě útoku se podílelo více horských vůdců, především kamarád Sepp Innerkoflera Hans Forcher. Sepp dorazil 3. července ze Sextenu na Zinnenplato a seznamoval se s plánem na dobytí hory. Chávil se sdělením a odložil. Nakonec prohlásil, že navrhovaná akce je neproveditelná. S Hansem Forcherem měl mít údajně slovní roztržku a rozhovor zakončil slovy: „To je nemožné, tady budeme všichni ztraceni!“ Plán útoku vycházel z jediné možné taktiky: Po dobu, kdy budou k vrcholu vystupovat Sepp a jeho kamarádi Forcher, Piller, Rogger, Taibon a Rapp, měla krycí palba z děl a kulometů držet italské vrcholové osazenstvo v šachu. Když by pak na známém krycí palba zmlkla, měl Innerkofler a jeho hlídka během několika vteřin přepadnout Italy. Útok v noci z 3. na 4. 7. 1915 probíhal takto: „Ručičky hodin ukazují čtyři hodiny ráno. Sepp a jeho pět druhů šplhají příkrou stěnou ve vrcholové partii Paternkofelu. Hfmi první vystřelily z horských haufnic a následně se ozývá střelot kulometů, které z pozice u masivu Sextener Stein páli na Italy na vrcholu. Čtyři muži z hlídky postupují kaminem v severozápadní stěně Paternkofelu. Krátce před útokem se ještě shromažďují a radí. Rogger, jeden ze dvou zbývajících, kteří prodávají a něco níže, dává červenou látkou znamení dělostřelectvu, aby byla palba zastavena. Čtveřice horských vůdců je již v blízkosti Itálii a v pořadí Innerkofler, Forcher, Rapp a Taibon se chystají zahájit vlnitý úder. Z klidu vytržení alpinisté jsou ve střehu, ostražitě se naklonějí přes okraj a na prvním Innerkoflera sřelí a vrhají kameny. Pillerovi a Roggerovi je zabráněno v dalším postupu. Forchera zasahuje kulka i v rhané kamenné. Innerkofler hází postupně tři granáty, dva však nevybuchují.“ (Některé prameny uvádějí, že selhaly všechny tři). Následně byl zasažen kamenem nebo výstřelou (možná obojím), přepadl přes okraj vrcholu a po 50metrovém pádu do hloubky zůstal ležet mrtvý. Podle výpovědi Rappa byl zasažen střelou přímo do čela. Pakus a dobytí Paternkofelu ztroskotat, důležitá vrcholová pozice patřila dál Italům. Alpinisté zachovali nablešené a rytířsky - Innerkoflerovo tělo

Štoly, kterými vede Innerkofler Stog.

Výstup po cestě vybudované během 1. světové války.

Zajištěné místo z těžé cesty:

vytáhli na vrchol a pochovávali ve vyhloubené skále. U hrobu zhotovili jednoduchý kříž s nápisem Giuseppe Innerkofler, Guida (horský vůdce) a nepříteli vzpomenuli důstojnými slovy.

Teprve v srpnu 1918 byly tělesné ostatky Seppa Innerkoflera na přání rodiny vyjmuty ze země, přeneseny do rakve, která byla slátna jižní stěnou Paternkofelu. Poslední místo odpočinku našel hrdina v rodinné

Pohled z výstupu na vrchol, vlevo sedlo Tablinger Riedel s chatou Drei Zinnen Hütte, vč. Tablinger Knoten a vpravo jezírka Bödensee.

hrobce na hřbitově v Sextenu. Seppův skončadal ještě za války podnět k rozšíření několika rozcházejících se verzí příčin jeho smrti. Zahynul Sepp Innerkofler střelami alpinů nebo, jak stále tvrdil bulvární tisk, po palbě rakouského kulometu? To nebylo nikdy potvrzeno, ani vyvráceno! Možné je obojí! Světlo do případu nevneslo ani 40 různých výpovědí svědků a bojujících, které byly

značně rozdílné. Každý ze svědků byl na jiném stanovišti, a tudíž průběh akce viděl z jiného úhlu pohledu. Velký hrdina Dolomit, ač předem věděl o marnosti a bezúspěšnosti navrženého útoku, prokázal neuvěřitelné odhodlání a statečnost. Sepp Innerkofler byl a zůstává velkou osobností Tyrol – všechn svůj um a nakonec i život obětoval pro vlast.

informace

Po zajištěné cestě a štolami na vrchol - cesta označena jako Innerkofler Steig.

Vrchol Paternkofel označován jako domovská hora „Hausberg“ chaty Rif. Antonio Locatelli (Drei Zinnen Hütte) je velmi vyhledávaným cílem pro zdatnější turisty a alpinisty. Z vrcholové plošinky je unikátní kruhový rozhled na celý jedinečný svět věží a cimbuří Sextenských Dolomit. Nejobvyklejší červeně značená výstupová cesta na vrchol začíná u chaty Rif. A. Locatelli. Délka výstupové trasy je něco přes půl kilometru. Cesta je částečně vedena štolami v masivu vrcholu, což je zajímavostí výstupu. Za štolami končí výstup na sedle Gamsscharte, odkud začíná již krátký závěrečný výšvih na samotný vrchol. Právě díky štolám - pozůstatkům z období 1. světové války - je cesta pojmenována jako Innerkofler Steig. Pro tuto variantu výstupu je nutné vzít sebou čelovky. K výstupu na sedlo Gamsscharte je možné zvolit přístup i od chaty Rif. Pian di Cengia (Büllelejoch Hütte). I tato cesta je vel-

mi zajímavá, má charakter zajištěné cesty, z mnoha míst jsou neobvyklé pohledy na věže Tre Cime i na další vrcholy Sextenských Dolomit. Nebo je možný příchod i od chaty Rif. Lavaredo ze sedla Forcella Lavaredo střeleckými galeriemi Galeria Paterno. Po průchodu těmito štolami pokračuje cesta po bývalé vojenské cestě po východní straně jižního hřebenu vybihajícího z vrcholu Paternkofel.

Východiška:

chaty Rif. A. Locatelli, 2405 m; Rif. Pian di Cengia, 2522 m; Rif. Lavaredo, 2344 m

Převýšení:

Rif. A. Locatelli - Gamsscharte, 200 m, 1,5 h; Gamsscharte - vrchol, cca 100 m, 0,5 h

Obtížnost:

Pod sedlem Gamsscharte, v nejobtížnějším místě cesty, bývá na jaře ale často ještě i v pozdním létě sníh. Nutná jistota

11. HORY

chůze v exponovaném skalním terénu. Některá místa jsou vzdušná.

Mapy:

TABACCO Nr. 1 - Dolomiti di Sesto, 1:50 000
Freytag&Berndt WKSt0 Sextener Dolomiten - Dolomiti di Sesto, 1: 50 000
KOMPASS WK58 Sextener Dolomiten, 1:50 000